

Захворювання органів травлення у дітей

План

1. Анатомо-фізіологічні особливості органів травлення у дітей.
2. Ротова порожнина.
3. Стоматит.
4. Стравохід.
5. Шлунок.
6. Кишки.
7. Гострий гастрит.
8. Печінка.
9. Захворювання жовчних шляхів
10. Дискінезія жовчних шляхів.
11. Жовч
12. Підшлункова залоза

Анатомо-фізіологічні особливості органів травлення у дітей

До системи органів травлення входить ротова порожнина та органи, які в ній знаходяться - зуби, язик, слинні залози; стравохід, шлунок, товста кишка та тонка кишка, печінка і система жовчогіних шляхів, підшлункова залоза.

Всі органи тісно пов'язані між собою анатомічно і функціонально.

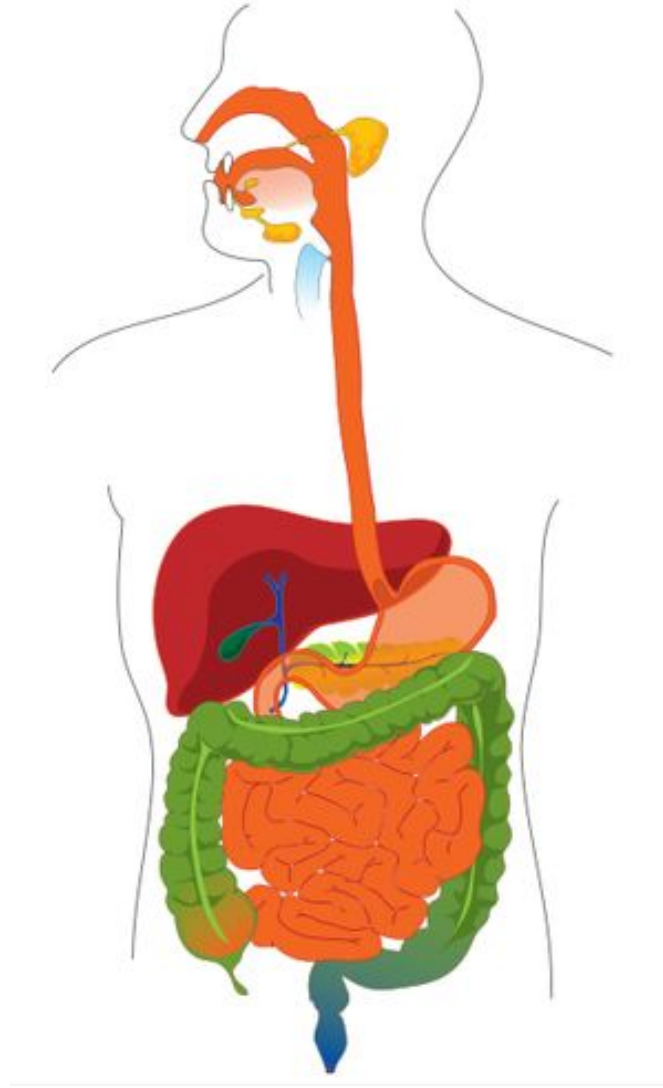
Анатомічний зв'язок полягає в тому, що основою системи органів травлення є травний канал, який починається від порожнини рота і сягає відхідника.

У канал впадають протоки слинних, шлункових і кишкових травних залоз, підшлункової залози і загальна жовчна протока, по якій у дванадцяти палу кишку поступає жовч, що виробляється в печінці. Слина, соки шлунка, кишкових і підшлункової залози, жовч містять в собі травні ферменти і забезпечують процес травлення.

Функціональний зв'язок між органами травлення здійснюється нервовою системою. Основними функціями органів травлення є перетравлювання їжі, тобто розчеплення білків, жирів і вуглеводів на прості складові частини, придатні для засвоєння організмом людини. Травлення починається вже в ротовій порожнині, а найактивніший цей процес в тонкій кишці, де в основному відбувається всмоктування поживних речовин в кров.

Нормальна функція органів травлення у дітей має велике значення для їх розвитку тому, що порушення травлення веде до розладу обміну речовин і харчування

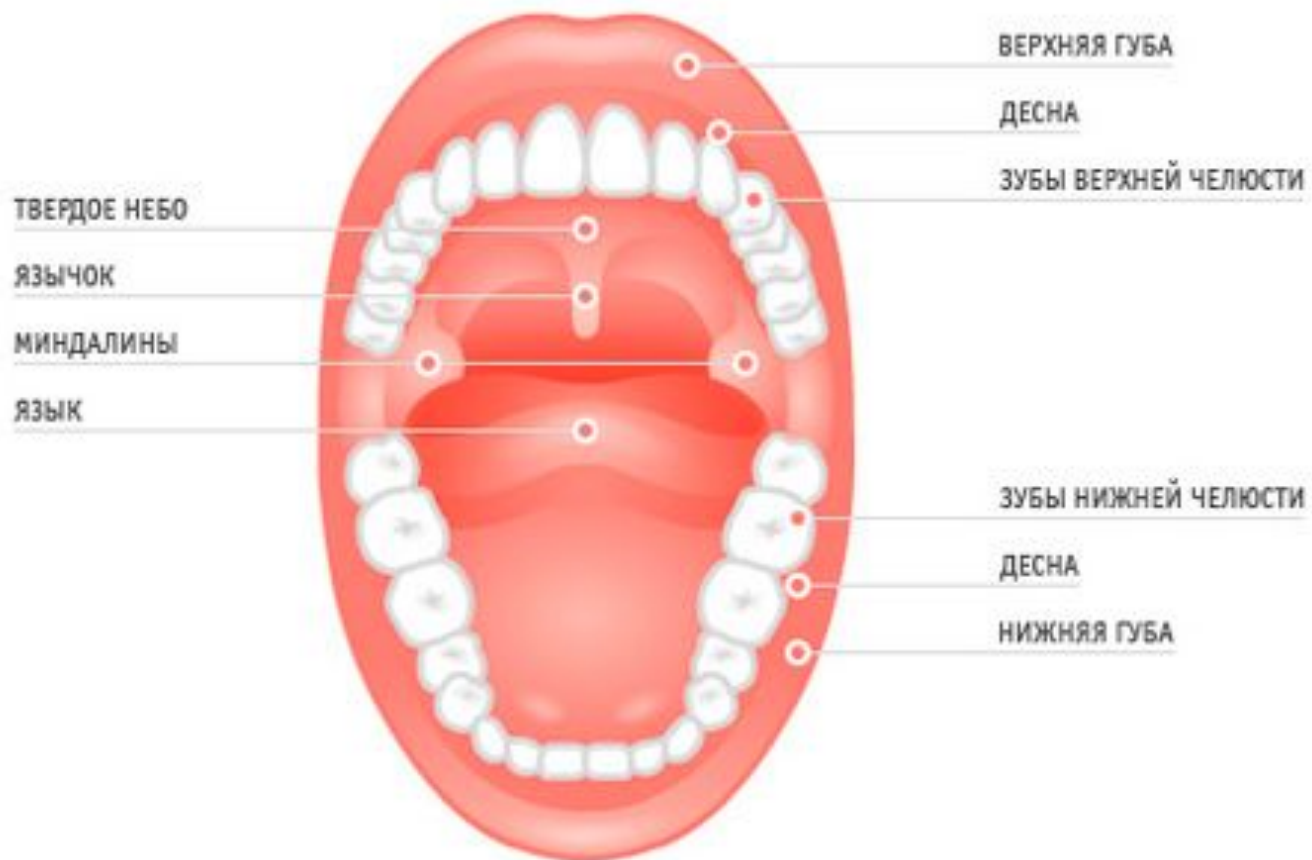
**Система органів травлення
дитини з віком зазнає значних
змін.**

Ротова порожнина

У дітей раннього віку відносно не велика, добре розвинуті жувальні м'язи, язик дещо більших розмірів. Слизова оболонка ніжна, сухувата, багата на кровоносні судини, дуже вразлива у новонародженого та дітей раннього віку. Слинні залози функціонують з перших днів життя дитини, проте в перші 3 місяця секреція слини незначна. З 3-6 місяців вона посилюється, оскільки в дитини ще не виробився автоматизм її проковтування. Слина містить фермент амілазу, що розчеплює вуглеводи, а також лізоцим який забезпечує бактерицидні властивості і запобігає карієсу зубів.

Стоматит-загальне захворювання слизової оболонки ротової порожнини.

Епідеміологія і етіологія. Спостерігається у дітей будь-якого віку на тлі зниження опірності організму після інфекції, при дистрофії. Стоматит може виникати як самостійне захворювання і супутнє при інфекційних захворюваннях – скарлатині, вітряній віспі, грипі та травмах слизової оболонки. На слизовій оболонці з'являються ознаки катарального, фібринозного, герпетичного, виразково-некротичного запалення.

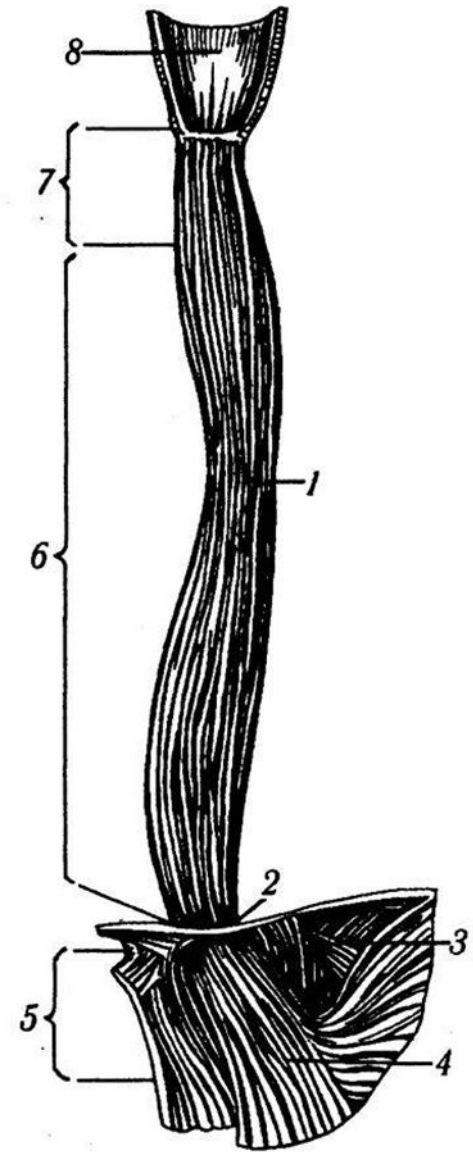
Перебіг. Катаральний стоматит, що часто супроводить інфекційні захворювання, характеризується гіперемією і набряком слизової оболонки, яка інколи може кровоточити. Зникає сам, коли настає виздоровлення від основного захворювання.

Профілактика. Стоматит ґрунтується на дотриманні гігієни харчування, старанному догляді за слизовою оболонкою ротової порожнини, санації хронічних вогнищ інфекції в носовій частині глотки, зубах. У дошкільному закладі слід виявляти самі ранні симптоми захворювання при ранковому прийомі та не допускати дітей в період загострення любого хронічного захворювання в групу.

Стравохід

У дітей раннього віку відносно довший, ніж у дорослого.

Слизова оболонка ніжна, багата на кровоносні судини. Нижній кінець стравоходу

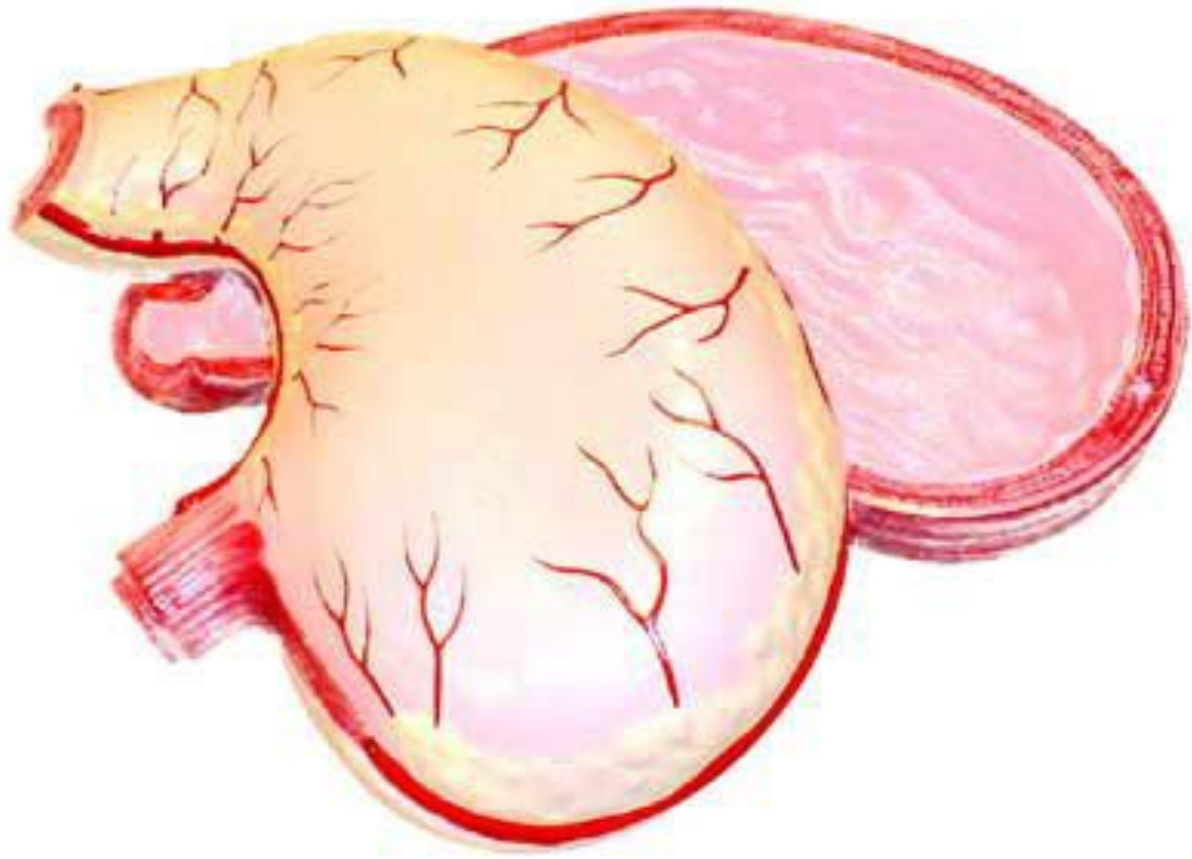

Мал. 141. Стравохід (*esophagus*) (вид спереду):
1 — звуження грудної частини (бронхоаортальне); 2 —
діафрагмальне звуження; 3 — diaphragma; 4 — ventriculus;
5 — pars abdominalis; 6 — pars thoracica; 7 — pars cervicalis;
8 — cavitas pharyngis.

Шлунок

Найбільш розширена частина травного каналу, в якій харчові речовини зазнають механічної і хімічної обробки. У дітей першого року життя розміщений в лівому підребер'ї горизонтально, має округлу форму.

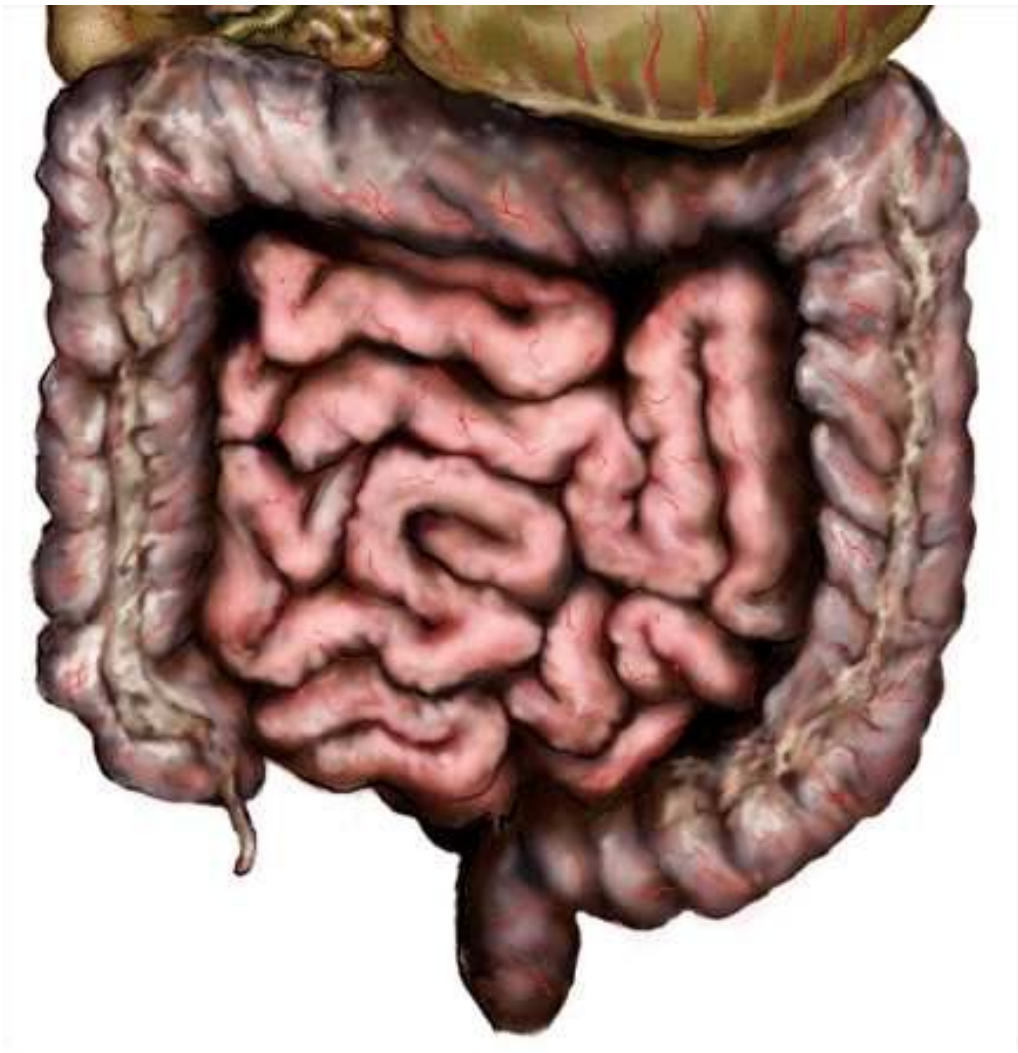
Коли дитина починає ходити, займає вертикальне положення і набуває довгастої форми. Об'єм шлунка у новонародженого 30-35мл, у віці 3 міс – 100 мл, в 1 рік – 250-300мл, у 2 роки – 300-400мл. У шлунку відбуваються обмежене всмоктування води,

Кишки

Слизова оболонка кишок ніжна, багата на кровоносні судини. Пряма кишка відносно довга, має слабко фіксовані слизову і підслизову оболонки, що сприяє випадінню її при патологічних процесах. Кишки дитини виконують травну, рухову і всмоктувальні функції. Активність перетравлювання ферментів кишкового соку з віком зростають.

Рухова функція полягає у переміщенні і просовуванні їжі в напрямі до відхідника. Всмоктування харчових речовин у кишках є

Гострий гастрит - гостре запалення слизової оболонки шлунка, ГОСТРИЙ гастроентерит – гостре запалення слизової оболонки шлунка і кишок

Епідеміологія та етіологія. Гострий гастрит і гастроентерит зустрічаються досить часто, особливо у дітей дошкільного віку.

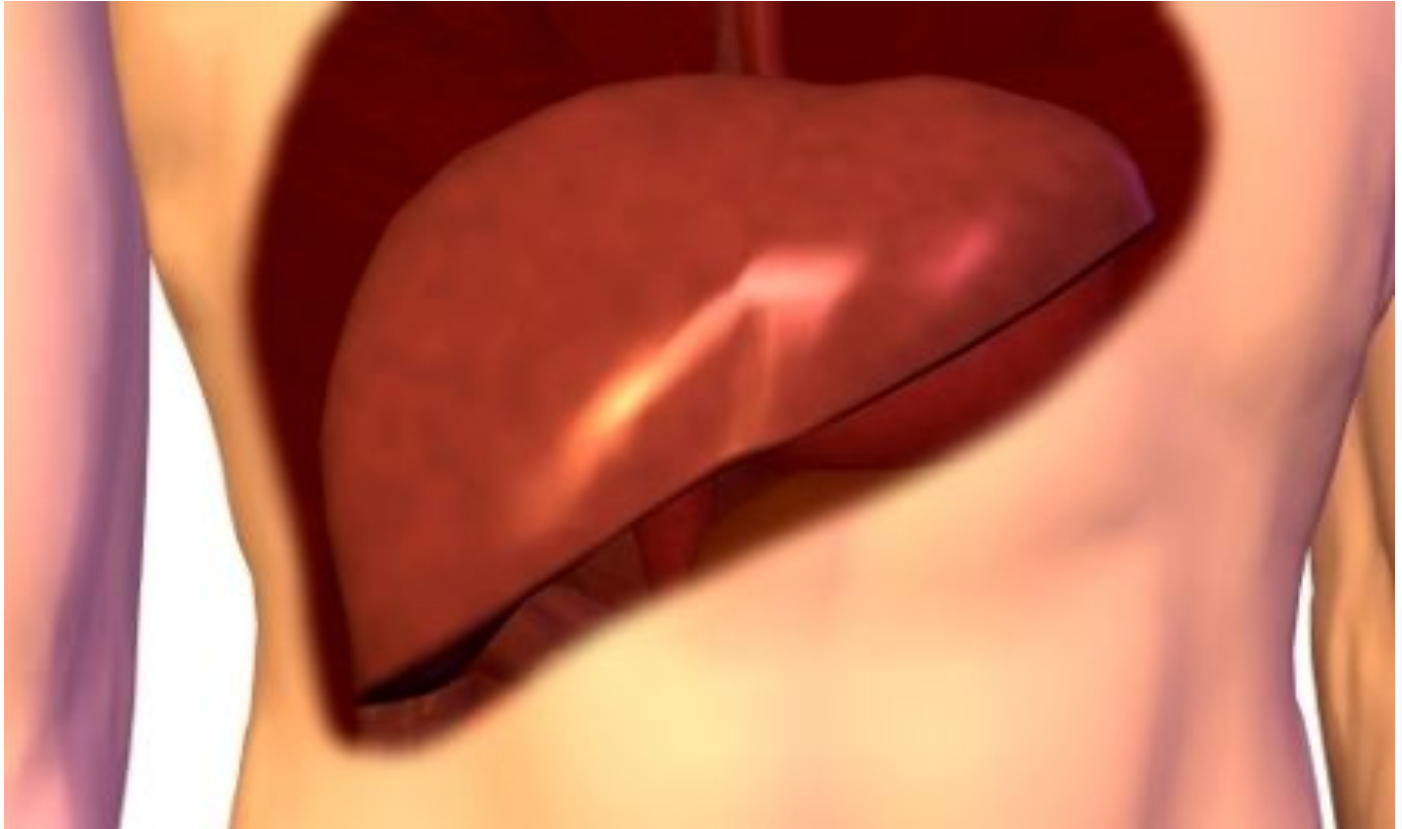
Гострий гастрит, гастроентерит – шлунково-кишкові розлади, викликані аліментарними погрішностями(переїдання, вживанням незвично гострої чи надто грубої їжі). Крім цього, виражені порушення шлунка та кишок можуть виникнути і при деяких гострих інфекційних та соматичних захворюваннях(грипі, кору, дизентерії, ревматизму, гломерулонефриті)

Перебіг. Звичайно захворювання починається гостро, через 4-8 годин після вживання інфікованої їжі чи порушення режиму харчування. Виникає відчуття важкості в надчеревній ямці, нудота, блювання, з'являються головний біль, слабкість млявість. Язик сухий, з сірувато-білим нальотом. Апетит знижений або зовсім відсутній. Температура тіла субфібрильна, рідше підвищується до 38-39С.

Лікування. Дитині призначають постільний режим, водно-чайну дієту та пропонують їжу,

Печінка

Особливості анатомічної будови і функціональна незрілість зумовлюють ураження печінки патологічним процесом при інфекціях та інтоксикаціях у дітей раннього віку. Печінка бере участь у процесах травлення, кровотворення, кровообігу та обміну речовин.

Захворювання жовчних шляхів

Патологія, що часто зустрічається у дітей 6-11 років. Дівчатка хворіють у 1-1,5 разів частіше ніж хлопчики. Запалення жовчних шляхів можуть бути гострими і хронічними за перебігом, катаральними, флегмонозними, гангренозними за характером ураження. Хронічний холецистит або холецистохолангіт може мати рецидивуючий або латентний перебіг. Розрізняють гіпертонічну і гіпотонічну форми дискінезії.

Дискінезія жовчних шляхів

Епідеміологія та етіологія. Дискінезія найчастіше розвивається у дітей зі слабким типом вищої нервової діяльності з дуже млявими гальмівними процесами і може бути синдромом загального неврозу. Виникненню дискінезії сприяють і рефлекторні імпульси, що виходять з різних відділів ураженого травного каналу.

Перебіг. Біль не залежить від приймання їжі, але нерідко зумовлений фізичними або психічними напруженнями. В аналізі крові відсутні показники запалення.

Профілактика. Ґрунтується на забезпеченні правильного режиму дня і харчування, що відповідає віку, нормалізації функцій центральної нервової системи, санації хронічних вогнищ інфекції.

Жовч

Починає виділятися з 2-3 місяця утробного життя. У перші місяці життя утворюється в невеликій кількості.

Підшлункова залоза

Виділяє фермент(трипсин, діастазу, ліпазу),які перетравлюють білки, вуглеводи і жири.

Особливості будови та функціональна незрілість, велика ранимість системи органів травлення новонародженого, дітей раннього та дошкільного віку вимагає великої уваги до якості та кількості їжі і режиму харчування.

